

PRAWA I OBOWIĄZKI ŁAWNIKA

1) W zakresie orzekania ławnicy są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

2) Ławnik nie może przewodniczyć na rozprawie i naradzie ani też wykonywać czynności sędziego poza rozprawą, chyba że ustawy stanowią inaczej.

3) Kadencja ławników sądów okręgowych i rejonowych trwa cztery lata kalendarzowe następujące po roku, w którym dokonano wyborów, jednak mandat ławnika wybranego dodatkowo wygasa z upływem kadencji ogółu ławników.

4) Ławnik może być wyznaczony do udziału w rozprawach do dwunastu dni w ciągu roku. Liczba tych dni może być zwiększona przez prezesa sądu tylko z ważnych przyczyn, a zwłaszcza w przypadku konieczności zakończenia rozprawy z udziałem tego ławnika.

5) Wyznaczając ławnika do udziału w rozprawie, zawiadamia się o tym jednocześnie pracodawcę zatrudniającego ławnika.

6) Prezes sądu może wyznaczyć ławnika dodatkowego do rozprawy, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że będzie ona trwać czas dłuższy.

W razie potrzeby można wyznaczyć dwóch ławników dodatkowych; w takim razie należy wskazać kolejność, w której będą oni wstępować do udziału w naradzie i głosowaniu. Ławnik dodatkowy bierze udział w naradzie i głosowaniu, jeżeli jeden z ławników nie może uczestniczyć w składzie sądu.

7) Ławnicy każdego sądu wybierają ze swego grona radę ławniczą, jej przewodniczącą i zastępców. Istnieje konieczność zorganizowania się ławników każdego sądu w ramach samorządu ławniczego.

8) Ławnik ma obowiązek uczestniczyć w wyznaczonym posiedzeniu.

9) Ławnik wyznaczony do rozpoznania danej sprawy ma nie tylko prawo wglądu do akt, ale przede wszystkim obowiązek zapoznania się z nimi.

10) Pracodawca zatrudniający ławnika jest obowiązany zwolnić go od pracy na czas wykonywania czynności w sądzie.

11) Za czas zwolnienia od pracy ławnik zachowuje prawo do świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia.

12) Ławnik otrzymuje rekompensatę pieniężną za czas wykonywania czynności w sądzie, którymi są: udział w rozprawie lub posiedzeniu, uczestnictwo w naradzie nad wyrokiem, sporządzenie uzasadnienia lub uczestnictwo w posiedzeniu rady ławniczej, jeżeli został do niej wybrany.

Wysokość rekompensaty dla ławników biorących udział w rozpoznawaniu spraw w sądach powszechnych, za jeden dzień pełnienia obowiązków ławnika, wynosi (od 10 sierpnia 2018 r.) 2,64 % podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego.

Zgodnie z art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które wynosi (za II kwartał 2017 r.) 4 220,69 zł, a rekompensata pieniężna dla ławnika odpowiednio 111,43 zł brutto.

Koszty wypłaty rekompensaty ponosi Skarb Państwa.

13) Ławnicy zamieszkali poza siedzibą sądu otrzymują diety oraz zwrot kosztów przejazdu i noclegu według zasad ustalonych w tym zakresie dla sędziów.

Należności, o których wyżej mowa przyznaje prezes właściwego sądu.

14) Mandat ławnika wygasa w razie prawomocnego skazania za przestępstwo bądź wykroczenie, w tym również za przestępstwo lub wykroczenie skarbowe. Rada gminy, która wybrała ławnika, stwierdza wygaśnięcie mandatu z tego powodu i informuje o tym prezesa właściwego sądu.

15) Rada gminy, która wybrała ławnika, może go odwołać na wniosek prezesa właściwego sądu, w razie: niewykonywania obowiązków ławnika, zachowania godzącego w powagę sądu, niezdolności do wykonywania obowiązków ławnika. Wniosek prezesa sądu o odwołanie ławnika jest składany łącznie z opiniami właściwej rady ławniczej oraz kolegium właściwego sądu okręgowego albo z oświadczeniem prezesa właściwego sądu, że taka opinia lub takie opinie nie zostały wydane w terminie 21 dni od dnia doręczenia wniosku do zaopiniowania. W przypadku braku opinii prezes właściwego sądu przedkłada radzie gminy wraz z wnioskiem potwierdzenie jego doręczenia podmiotowi uprawnionemu do wydania opinii. Niewydanie opinii w terminie uważa się za niezgłoszenie uwag do wniosku.

16) Przed podjęciem uchwały w sprawie wniosku o odwołanie ławnika przewodniczący rady gminy umożliwia wysłuchanie ławnika (w razie niemożności osobistego stawiennictwa ławnik może działać przez pełnomocnika) i jego udział w posiedzeniu właściwej komisji i w sesji rady gminy, na których taki wniosek będzie opiniowany i rozpoznawany. O terminach posiedzenia komisji i sesji rady gminy ławnik jest powiadamiany na piśmie, co najmniej z siedmiodniowym wyprzedzeniem, w trybie i w sposób przewidziany w Kodeksie postępowania administracyjnego.